

A krónikus vesebetegség világméretű közegészségügyi probléma, amelynek veseelégtelenség és a korai halál lehet a következménye. A krónikus vesebetegség világszerte körülbelül 195 millió nőt érint, és jelenleg a nyolcadik vezető halálok a nőknél, évente közel 600 000 halálessel [2].

Kialakulásának kockázata legalább olyan magas a nőknél, mint a férfiaknál, sőt még magasabb is lehet. Egyes vizsgálatok szerint krónikus vesebetegség nagyobb valószínűséggel alakul nőknél a férfiakhoz képest: a nőknél átlagosan 14% -os az előfordulási arány, a férfiaknál 12% [3]. A dialízis kezelésben részesülő nők száma azonban alacsonyabb, mint a férfiak esetében. Ennek legalább három fő oka ismert ezidáig: a betegség romlása a nőknél lassabb a férfiakhoz képest, fennállhatnak olyan pszichés és társadalmi-gazdasági korlátok, melyek miatt kevésbé törődnek a nők megbetegedésével, így kisebb a felismert betegség aránya a nőknél; végül a dialízis kezelést gyakran későn kezdik, vagy nem is kerül rá sor. [4]. Az ellátáshoz való nem egyenlő hozzáférés a legnagyobb gond azokban az országokban, ahol nincs általános, mindenki számára elérhető egészségügyi ellátás. A veseátültetéshez való hozzáférés szintén egyenlőtlen, elsősorban társadalmi, kulturális és pszichológiai szempontból. Ez még azokra az országokra is igaz, amelyek nem diszkriminálnak férfiak és nők között: a nők gyakrabban ajánlanak fel vesét és kevesebb esetben kapnak. [5] Egyértelműen szükséges tehát, hogy világszinten kezeljük a nők számára elérhető, egyenlő egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés kérdését ott, ahol ezek jelenleg hiányoznak. Fokoznunk, erősítenünk kell a tudatosságot és javítanunk az oktatást annak érdekében, hogy a nők hozzáférhessenek a szükséges kezelésekhöz, és ezáltal javuljanak az egészségügyi kilátásaik.

Lupus nephropathia és húgyúti fertőzés

Egyes vesebetegségek, mint például a lupus nephropathia, vagy a húgyúti fertőzés (akut vagy krónikus pyelonephritis) jellemzően a nőket érintik elsődlegesen. A lupus nephritis egy autoimmun betegség által okozott vesegyulladás, amely rendellenességben a szervezet immunrendszere a saját sejteket és szerveket támadja meg [6]. A pyelonephritis súlyos fertőzés, amely egyik vagy mindkét vesét érintheti [7]. A húgyúti fertőzések gyakoribbak a nőknél, és a kockázat a terhességgel nő. Jó eredmények elérése érdekében, mint a legtöbb vesebetegség esetében, időbeni diagnózis és a kezelés szükséges.

Vesebetegség és terhesség

A krónikus vesebetegség a terhesség szempontjából kiemelt kockázati tényezőnek tekinthető: károsan befolyásolhatja mind a termékenységet, mind a terhesség kimenetelét. A krónikus vesebetegség nagyobb kockázatot jelent mind az anya, mind a gyermek számára: az előrehaladott vesebetegségben szenvedő nők terhességében nagy a magas vérnyomás okozta szövődményeknek és a koraszülésnek a kockázata [9]. Termékenységük csökkent, de a teherbe esés lehetséges, még ha ritka is, a dializált betegek körében. Az eredmények javulnak intenzív, sűrűbben (naponta) végzett dialízis kezeléssel, ezért szülési korban lévő, vesebetegségben szenvedő nők számára létrehoztak ilyen intenzív dialízis programokat [10].

A sikeres veseátültetésen átesett nőknél a termékenység javul, és a sikeres szülés esélyei növekednek. Azonban, mivel a szövődmények gyakrabban fordulnak elő, mint az egészséges lakosság körében, a szoros orvosi megfigyelés kiemelten fontos. Nyilvánvalóan nagyobb figyelmet kell fordítani a vesebetegséggel élő nők terhességére, a terhesség időben történő felismerésére és a terhesség alatt és után történő gondozásra. A terhesség ugyanakkor alkalom lehet az addig fel nem ismert vesebetegség korai diagnózisára, amely lehetővé teszi a tervezett terápia beavatkozásokat.

A terhességgel kapcsolatos szövődmények ugyanakkor fokozhatják a vesebetegség kockázatát. Kialakulhat a pre-eklampszia, amely tünetegyüttes a méhlepény vérellátásának

zavara következtében alakul ki, kiugróan magas vérnyomáshoz, fehérjevizeléshez, akut vesekárosodáshoz vezet [8], amely az anyai halálozás három legfontosabb oka. A pre-eklampszia, a szeptikus abortusz és a szülés utáni csillapíthatatlan vérzés a fiatal nők akut vesekárosodásának vezető oka, amely után krónikus vesekárosodás maradhat vissza [11].

Az anyai szövődmények aránya különösen magas a fejlődő országokban, mivel a terhesség gondozáshoz való hozzáférés nem általános, elégtelen lehet a szülészeti ellátás, beleértve a pre-eklampsziás nők megfelelő kezelését és gyakran nem áll rendelkezésre a súlyos akut vesekárosodás kezelésének lehetősége, valamint a dialízis [12].

Üzenetünk

A terhesség alatt fellépő krónikus vesebetegség esetén nagyobb figyelemre, időben történő diagnózisra és megfelelő nyomon követésre van szükség. A terhesség ugyanakkor alkalom lehet a krónikus vesebetegség korai felismerésére, és a korai tervszerű terápiás beavatkozásokra.

2018-ban a Vese Világnapot és a Nemzetközi Nőnapot ugyanazon a napon ünnepeljük, ami lehetőséget teremt arra, hogy kihangsúlyozzuk a nők egészségének fontosságát, különös tekintettel a vese egészségére. A Vese Világnap 13. évfordulója alkalmából célunk, hogy előmozdítsuk az elérhető és méltányos hozzáférést az egészségügyi neveléshez, az egészségügyi ellátáshoz és a vesebetegségek megelőzéséhez minden nő és lány számára a világon.

Irodalom:

1. Kidney Disease: Improving Global Outcomes (KDIGO) CKD Work Group. KDIGO 2012 Clinical Practice Guideline for the Evaluation and Management of Chronic Kidney Disease. *Kidney inter.*, Suppl. 2013; 3: 1–150.
2. Data on prevalence and mortality in women taken from GBD website: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-compare/>
3. Global Prevalence of CKD – A Systematic Review and Meta-Analysis: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4934905/>
4. Sex and Gender Differences in CKD: progression to end-stage renal disease and haemodialysis: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27252402>
5. Chronic Kidney Disease, Gender, and Access to Care: A Global Perspective: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28532558>
6. Lupus and Kidney Disease (Lupus Nephritis) <https://www.niddk.nih.gov/health-information/kidney-disease/lupus-nephritis>
7. Pyelonephritis: <https://www.niddk.nih.gov/health-information/urologic-diseases/kidney-infection-pyelonephritis/definition-facts>
8. Managing pregnancy in chronic kidney disease: improving outcomes for mother and baby <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27471410>
9. Chronic Kidney Disease & Pregnancy: Maternal and Fetal Outcome: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1548559507000055>
10. Acute Kidney Injury in Pregnancy – Current Status: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/23928385>
11. Maternal mortality from preeclampsia/eclampsia: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22280867>